

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za tujino pošiljanje na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadst., upravljalstvo pa v pritličju. — Upravljalstvu naj se blagovoljivo pošiljajo naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10. h.

Upravljalstva telefon št. 85.

Naše uboštvo — naša nesreča.

Zahteve življenja so od dne do dne večje. To velja kakor za posamičnike, tako tudi za cele narode. Resnice tega izreka občutimo zlasti Slovenci.

Znana slovenska površnost govori že toliko in toliko desetletij: majhen narod smo, malo nas je, zato ne moremo naprej. Res nas je malo. Tako malo, da bi morali imeti vedno v mislih besede grofa Szechenyja: »Nas Madžarov je tako malo, da bi se morali še morilci svojih očetov ponaučevati.« Toda neresnično je trditi, da zato ne moremo naprej, da zato ne moremo zadovoljevati zahtevam življenja, ker nas je tako malo.

Tudi mali narodi se morejo lepo razvijati in si zagotoviti obstanek in prihodnost. Res, da je od števila kakega naroda mnogo odvisno, koliko ima politične moči, ali odlična ta politična moč ni.

Danci, Norvežani, Nizozemci niso številnejši kakor Slovenci, toda ker imajo samostojne države, ki pospešujejo njih kulturni, gospodarski in politični napredek, med tem ko smo mi podložniki krute mačeha Avstrije, se ne smemo postavljati v isto vrsto z zgornj omenjenimi narodi.

Toda bili so časi, ko smo n. pr. Čehi in Slovenci bili sami brez vsake politične moči, ko nas je država sistematično ob zid pritiskala, a smo vendar napredovali in se razvijali, kakor napredujejo Slovenci in Rumuni na Ogrskem, da jih madžarska vlada sistematično ubija.

Če primerjamo napredovanje Čehov z napredovanjem Slovencev n. pr. od l. 1848. vidimo na prvi pogled, da so nas Čehi daleč prehiteli v vseh ozirih. Mnogo jim je res pomagal večji politični vpliv, ki ga imajo vsled svoje številnosti, ali odločilo to ni. Odločila je krepkejša notranja moč Čehov — torej večja zavednost, večja vztrajnost, večja podjetnost, večja varčnost in manjša pobožnost, manjša lahkomišelnost in odločila je večja imovitnost.

Naše uboštvo je naša največja nesreča.

Pri vsem, kar delamo in bi radi storili, nas ovira naše uboštvo, država nam ne da šol, a sami si jih ne

moremo ustanoviti, kakor so storili Čehi, ker nimamo denarja. Taja obrt zasluži mnogo med Slovenci, a obrtnikov si ne moremo vzgojiti in oni si ne morejo omogočiti obrtovanja, ker nimajo kapitala in ga ne dobe. Velik del trgovine je v italijanskih in nemških rokah, ker naš naraščaj nima kapitala. Vsi uvidevamo, da je industrijaliziranje naše domovine za nas življenjsko vprašanje, a nikamor ne moremo naprej, ker ni denarja, med tem ko se ustanavlja vedno več nemških industrijskih podjetij. Tujec kupuje našo zemljo, tuji kapital nas podjarmlja, a mi si ne moremo pomagati, ker ni denarja.

Konsekvence tega uboštva so hujše, kakor marsikdo misli. Med tem, ko so Čehi v 50 letih iztrgali Nemcem iz rok vse polno prej docela nemških mest, smo Slovenci v Celju, v Mariboru, v Ptuj, v Beljaku, v Celovcu itd., danes veliko na slabšem, kakor smo bili prej. Celo iz Ljubljane se ne moremo napraviti tega, kar bi morali biti, ker je nemški kapital še tako močan, da ga ne moremo premagati.

Zemlja naša je, če vse vpoštevamo, srednjedobra. Toda produkcija zemlje je omejena, iz zemlje se ni več ne stvarjajo kapitali. Ljudje se morejo na svoji zemlji pač preživljati, premoženja pa si nihče več ne napravi. Samo obrtnost in trgovina ustvarjata premoženje, samo narod s cvetočo obrtnostjo in trgovino postane lahko bogat. Čehi so mogli zavzeti nemška mesta in se gospodarsko utrditi, ker imajo boljše zemljo in so imeli več denarja, ko sta se začeli razvijati industrija in trgovina, sta jim prinesli potem bogastvo. Morda je nekoliko pretirano, kar je rekel neki nemški politik: »Čehi so se fundirali s sladkorjem«, a nekaj resnice je le v tem.

Denar je tista moč, od katere je odvisno vse, pri nas vsled neprijaznosti države bolj kakor kjerkoli drugje, a denar, bogastvo, zaneslota ustvariti samo narodna trgovina in narodna obrtnost.

To spoznanje nam že pravi samo po sebi, kaj nam je storiti, kako moramo delati vsi skupaj in vsak posameznik in pač ni treba tega šele razlagati.

glas in nadaljeval v visokem tenorju, ki je nđušil ostale glasove:

»Zakaj bi torej mi Slovenci bili slabše plačani, kot pa ostali? Jaz mislim, da moramo zahtevati enako pravico za vse...«

Star, nekoliko sključen tovariš, ki je doslej mirno pušil iz pipe, se je postavil na sredo. Njegove oči so bile živahne, skrivajoče se pod gostimi obrvmi.

»Res je vse to,« je pripomnil. »Toda jaz, ki sem starejši med vami, vam pravim: Pustimo vse to v nemar! Saj se nismo zavedli še le danes, in pesem je pravzaprav že zelo stara.

Če rečemo podjarmil: Daj! nam odvrne: Če si siten — pojdi! Z bogom!«

Te besede so zelo vplivale na navzoče. Le nekaj glasov je odločno ugovarjalo.

»Pa z bogom! Kaj zato? Velik je svet in večno tudi ne bomo tu ostali!« je vzkliknil predrzno mož srednjih let, močan in zagorel v obraz. Tudi temu so pritrjevali tovariši. Potem se je vmešaval mlad delavec, majhen in širokopleč. Govoril je naglo, nevezano in mahal z rokama široko okolo sebe, dokler ga niso ustavili.

Dogovorili so se končno tako, da bosta dva odposlanca zahtevala pri podjetniku enakopravnosti s tujci. Vsi naj bodo enako plačani, ker vsi enako delajo in se trudijo — sicer z bogom!

Tedaj so baš postavljali strešni-

Deželni zbori

Dunaj, 29. avgusta. Bukovinski deželni zbor se skliče na dan 16. septembra. Program za njegovo delovanje je že določen.

Praga, 29. avgusta. »Hlas Naroda« poroča, da je deželni maršal knez Lobkowitz, ki je ravnokar prišel z dopusta, vprašal po seji deželnega odbora odbornika dr. Skardo, kdaj bo sklican češki deželni zbor. Dr. Skarda je odgovoril, kolikor je slišal, se skliče na dan 16. septembra.

Tekmovanje za Dalmacijo.

Zadur, 29. avgusta. Madžari se boje, da prirede dalmatinski poslanci ob otvoritvi dalmatinskega deželnega zbora dne 9. septembra velike protimadžarske demonstracije. Da se to prepreči, so poslali merodajni madžarski politiki v Dalmacijo znanega zagovornika reinkorporacije dr. Havasza, ki naj dalmatinske hrvaške poslance in merodajne politične osebe prepriča, kako škodljivo bi bilo, ako bi ravno v sedanjem momentu demonstrirali proti Madžarom, in da Dalmatince prepriča, kako gore Madžari v ljubezni za nje. V Zaduru je obiskal Havasz odlično osebnost (najbrže predsednika deželnega zbora). Ta odločilni politik je rekel madžarskemu mešetarju, da Dalmatinci nikakor niso navdušeni za Madžare, ki imajo pred očmi le svoje koristi, a upravičeno zahteva drugih narodnostni zamašujejo. Nadalje je rekel Havasz, da ne bo sedanja generacija doživela reinkorporacije Dalmacije, ker se razmerje napram Ogrski slabša in narašča nasprotstvo posebno vsled službene pragmatike železničarjev.

Program hrvaškega bana.

Zagreb, 29. avgusta. Sedaj se je oficijozno naznanil ves program novega bana Rakodezayja. Program sestoji iz treh delov. Prvi del je bil že nedavno razglašen. Drugi del se razglasi šele konec septembra, ker mora o njem sklepati ministrski svet ter mu pritrjati državni zbor. Tretji del programa je avtonomnega značaja. V drugem delu se bo zahtevalo, naj se odpošlje regnikolarna deputacija. Ban se trdno zanaša, da se mu posreči sestaviti unionistično stranko. Novi sekijski načelniki bodo imenovani v najkrajšem času.

Jubilej kneza Ferdinanda.

Sofija, 29. avgusta. Knezu Ferdinandu so prišli čestitati k njegovi 20letnici med drugimi tudi še živeči člani nekdanje konstituyente v Tirnovu, ki so leta 1887. volili princa Ferdinanda za bolgarskega kneza; nadalje še živeči člani bolgarske legije, ki so se bojevali leta 1877. za osvoboditev Bolgarije, nad 2000 županov vseh bolgarskih občin, diplomatski zbor itd. Najprej je vzel knez v roke rumunskega kralja pismo, ki ga je prinesel rumunski diplomatski agent, potem čestitke srbskega agenta. Pri vojaški paradi je vojni minister izročil knezu križec za 20letno vojaško službo.

Knez je izdal povodom svojega jubileja poseben manifest na narod. V manifestu primerja knez preteklost s sedanostjo ter izjavlja, da se je za dosežene uspehe poglavito zahvaliti obdobjanja vrednim lastnostim bolgarskega naroda. Knez pozivlja mlajšo generacijo, naj nadaljuje lepo zaprieto delo, pri tem jo naj vodi patriotizem obeh zadnjih generacij, ki sta vedeli ceniti svobodo in plodono snaložiti žrtve, ki jih je doprinesla Rusija za osvoboditev Bolgarije.

Knez je daroval za ustanovitev zdravilišča za jetične 100.000 frankov (a ne 4 milijone) in 10.000 frankov za revne dijakke.

Macedonske reforme.

Petrograd, 29. avgusta. Poslaniki velesil so sprejeli v svoj elaborat justično reformo, kakor jo je izdelala turška vlada. Tozadevni načrt Avstro-ogrskje in Rusije, ki so ga vse velesile odobrile, se kmalu oficijalno izroči Turčiji. Skoraj gotovo pa bo treba zopet primerne pritiska, ker ni upati, da bi Turčija sprejela prostovoljno načrt.

Dogodki na Ruskem.

Petrograd, 29. avgusta. Zaradi zarote protic carju je izreklo danes vojno sodišče razsodbo. Nikitenko, Purkin in Naumov so bili obsojeni na vislice, ker se jim je dokazalo, da so pripravljali atentat na carja. Trije so bili krivim spoznani, da so snovali organizacijo, da bi vrgli obstoječo vladno obliko. Obsojeni so bili vsak na osemletno prisilno delo. Petim obtoženecem se je dokazalo, da so podpirali zarotnike. Zato bodo

izgnani ter izgube vse stanovske pravice. Šest obtoženih, med njimi odvetnik Fedosijev in njegova žena so bili oproščeni.

Morilec kaznilničnega načelnika Ivanova je vojaško sodišče obsodilo na vislice ter so ga takoj snoči obesili.

Nemiri na Irskem.

London, 29. avgusta. Zapiranje zarote sumljivih Ircov se nadaljuje. Sedaj so zaprli parlamentarne kandidata Mac Kennana in 17 drugih uglednih Ircov. Mac Kennan je protestiral ter izjavil, da vladna politika ni sposobna, da napravi mir, temuč vodi k revoluciji.

Punt v Maroku.

Pariz, 29. avgusta. Mulej Hafid je izdal proklamacijo, v kateri pravi, da so ga vsa plemena prisilila, sprejeti prestol proti svoji volji. — Mulej Hafid je zapustil Marakeš ter odšel v Safi. Prebivalci so sprejeli njegovo proklamacijo z velikim navdušenjem. Obenem je Mulej Hafid naznanil, da pripravlja vse potrebno, da priskrbi zadoščenja za moritev v Casablanci ter se sporazume z evropskimi velesilami. Svojim plemenom je prepovedal napadati Francoze, ako ne udirajo v njihovo ozemlje.

Francoski častniki in podčastniki, ki so namenjeni za maroško policijo, so že odšli iz Orana v Maroko.

London, 29. avgusta. Sultan je poslal iz Fesa vojnemu ministru Gebbasu obvestilo, da je položaj v mestu zelo resen. Sultan naroča ministru, naj mu nemudoma pošlje 800 vojakov in oddelek El Meranija. Sultan še namreč ne ve, da je bilo El Meranijevo vojaštvo popolnoma poraženo ter je El Merani prispel v Elksar ranjen brez vojakov.

V Tangerju se boje, da napade mesto roparski poglavar Raizuli, ker so sultanovi vojaki nevoljni in se javno puntajo zaradi zaostale plače. Evropejci beže iz mesta. Le nemška kolonija še vztraja ter se posvetuje, kako bi se postavila v bran.

Pariz, 29. avgusta. Mulej Hafid, ki ga je Mazagan brez ugovora pripoznal za sultana, se pomici proti Rabatu ter mora iti tudi mimo Casablance. Vsi znaki pričajo, da ne prihaja kot sovražnik, temuč kot prijatelj Evropejcev.

Madrid, 29. avgusta. Razne vesti, ki pa jih dotedaj ni moglo

LISTEK.

Brata.

Povest. — A. P. Rušič.
(Konec.)

VI.

Nebo se je pooblačilo. Močen, južen veter je pihal od morja. Bilo je morje vedno bolj vznemirjeno; trmasto je butalo ob kameniti breg, penilo se je blazno ob pečinah. Morski ptiči so v množinah obletavali morje, plivali in se vrtili nad njim, predrzno sedajoč na gugajoče se valove, ki so brzo drveli naprej, brez miru in brez konca. Široko je bil vedno vsiljivejši in smečljivi.

Pred nedodelano stavbo je stalo v gruči nekaj delavcev. Zivahno so govorili in naglo z rokami gestikulirali. Mlad tovariš, ki se je navadno pečal le s kartami in igro, je govoril glasno:

»Če hočemo molčati, ni treba da se razgovarjamo. Jaz mislim, da lahko zaenkrat vprašamo: Ali smo mi domačini slabši delavci, kakor pa tujci? Ali se morda manj trudimo, kakor pa Italijani? Čemu torej razlika?«

Vsi so mu segali v besedo in nekdo je pripomnil:

»Vprašamo lahko, to ni greh!«

Mladi tovariš je povzdignil svoj

ke. Počasi in s težavo so spravljali težka in dolga bruna v visočino. Prevezali so vsako bruno z vrvmi in ga s pomočjo vretena vlekli navzgor. Nekaj delavcev je s trdom vrtelo stroj, ki je bila navita debela vrv na njem. Vrv se je ntezala in vzdigovala bruno, na strešniku so čakali delavci na bruno, ki je počasi, negotovo prilezlo navzgor. Ujeli so ga z vrvmi, potegnili k sebi in ga rešili nevarnosti. In tako so spravljali bruno navzgor brez prestanka, brez misli, a vedno trepetajoči pred zlobno nesrečo, ki ne miruje nikdar in ki je tako blizu. Hilarij je hodil po strešniku. Premikali so delavce posamezno bruno, jih sestavljali, gradeči zadnjo visočino. Govorili so med seboj o tem, kar so sklenili. Nihče ni bil zadovoljen — vsakdo je kaj pripomnil, imel to ali ono željo. Hilarij pa je molčal. Temen je bil njegov megleni pogled; zamišljeno njegovo čelo. Obledela zanemarjena, obraz prepaden in spačen od duševnih bojev v prečutih nočeh. Razmišljen je gledal na morje, ki se je lepo videlo iz visočine, kako se je razburjeno venomer trmasto penilo. Tam daleč se je videl gugajoč mali parnik, potapljač se vsak trenutek v nemirni vodi. Gledal je Hilarij na ta parnik in misel je prišla naposled sama. On sam je tisti parnik. Izgubljen in ogoljufan. Samo dvoje je mogoče, ali se rešiti, ali pa utoniti. Parnik se ni približal niti za ped, gugal se je semintja in zdelo se

je, da se valovi hudomušno igrajo z njim; ko jim bo igre dovolj, se razkrope nenadoma, parnik se pogrezne in že bodo brezsrčni in brezumni valovi zopet zalili brezno...

Iz teh misli ga je prebudil hrup, ki je nenadoma nastal nekje spodaj. Nekdo je hripavo kričal:

»Torej nič, — ta nesramnost!«

»Ljudje božji — pojdimos« je vpil nekdo z visokim tenorjem.

Začuli so se nagli koraki, delavci so se usipali urno po lesenih hodnikih in tramovih na tla. Spodaj so srdito kričali in se glasno prepirali. Nekateri so ostali na svojih mestih in tem je veljalo kričanje, uporno vzdigovalje rok in mrki pogled.

Stavba se je naglo praznila.

Med tem pa je priveslalo novo bruno navzgor — zadnje. Vrtelo se je negotovo v zraku. Dva mladinska delavca, ki sta ostala sama, sta skušala ujeti bruno z vrvmi in ga potegniti k sebi. Zaman sta se trudila; nevajene in prešibke so bile njune roke. Bruno je nagajalo, viselo in vrtelo se je v zraku in mladima tovarišema je lil znoj curkoma s čela. Mokri lasje so se sprijemali v goste kodre in trudne roke so omahovale. Še vedno so se spodaj nekje prepirali delavci, kričali nerazumljive besede vseprek in počasi odhajali.

Spodaj, pri stroju, sta ostala le še delavca, ki sta privlekla bruno v visočino. Urh in še neki mlad, lehkomišeln človek sta čakala komaj, da

prevzamejo zgornj bruno v svoje varstvo. Toda čakala sta dolgo in mladi človek si je začel brisati nezadovoljen potni obraz. Potem se je opravičil s praznim izgovorom in odšel naglo z lahnimi, dolgimi koraki. Sam je ostal Urh pri stroju, napenjal se je mučno, hoteč vzdržati bruno v višini; porabil je vse svoje mlade moči; upiral se je kakor besen na svoj drog. Vedel je dobro: Le malo naj popusti in stroj omahne; bruno se pogrezne in bogve kaka nesreča se lahko pripeti pri padcu... Hladen je bil še njegov razum; zavedal se je njim in niti za hip ni mislil na to, da bi ga izpustil. Slišal je govorice nad seboj in zato je bil trdno prepričan, da bo vsak trenutek rešen muke.

Na strešniku je med tem zapazil zamišljeni Hilarij obupne poskuse mladinskih delavcev, spraviti v zrak visoke bruno na varno. Že so spodaj pojemale moči, počasi, komaj vidno je zopet padalo bruno. Hilarij se je sklonil preko odra in pogledal navzdol. Daleč doli po cesti so odhajali delavci, ogrnjeni v svoje površnike so živahno gestikulirali z rokami in napravljali neodločne korake. Nihče se ni ozrl, zakaj preprič je bil živahen. Nihče ni slišal Urha, ki je že kliceal na pomoč, izrabljajoč pogumno vso svojo že trdno silo, Hilarij je videl Urha in spoznal v trenutku celo situacijo. Ta trenutek je butilo vnanj z vso, nepremagljivo

kontrolirati, govore o revoluciji v Fesu, ker so pristaši vjetega sultana-vega brata Muleja Mohameda proglasili za sultana. (To je tedaj že tretji sultan!) Pravi sultan Abdul Aziz in njegovi ministri so vjeti v svojih palačah. Fanatična plemena naskakujejo mestne zidove.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. avgusta.

— Ljubljanski škof Jeglič je torej na nemškem katoliškem shodu v Würzburgu vendar prišel do besede. V kolikor se da soditi po poročilih nemških listov, je bil ta govor vobče uprav kanibalsko neumen, kar pa prajologov v »Slovenecem« uredništvu ne bo ženiralo, da bodo ta govor proglasili za pravo razodetje in dokaz čeznaravne razsvetljenosti škofove. V celem govoru škofovem je le eno, kar zamore nas zanimati. Škof je rekel: »V ruhrskem revirju je mnogo Slovencev, ki so v nevarnosti, da postanejo socijalni demokratje, če se kdo zanje ne zavzame. Tu pa se nemški duhovniki niso ustrašili truda, učiti se slovenski. Monakovski škof je v ta namen dva duhovnika poslal k meni. Jaz se zahvaljujem s tem, da skrbim za Nemce v svoji škofiji. 30.000 jih je. Pastoriram jih v nemškem jeziku. Otroci se uče v šolah nemški. (Živahno odobrava-nje). Nemci hodijo k meni, da dobe slovenske duhovnike, kar je dokaz, kako ti »za Nemce skrbe«. To je prav podučilo. »Slovenec« nam je vedno pripovedoval, kako se peljajo njegovi ljudje, da bi Slovence na Nemškem ohranili narodnost. Zdaj pa je škof v svoji nepripravljenosti povedal, da je bil to navaden švindel. Ne zaradi narodnosti se »zavzemajo« duhovniki za Slovence na Nemškem, marveč zato, da bi ne postali socijalni demokratje, da bi ostali nevedni in neumni, kakor so gori prišli in hlapčevali požrešnemu klerikalizmu. Samo da bi ti ljudje ostali krščansko-socialno zabiti in se dali dreti, zato so se nemški duhovniki slovenski naučili. Dober trgovec mora pač znati več jezikov! In škof je hvaležen. Za to, da skrbe nemški duhovniki, da Slovence ne postanejo na Nemškem socijalni demokratje, za to dela škof Nemcem na Kranjskem narodnostne koncesije. Pobahal se je škof celo s tem, na čemer nima prav nobene zasluge, da se otroci pri nas v šolah nemški učijo, dasi je to posledica zakona, za kateri ima škof Jeglič ravno toliko zaslug, kakor Cihrov Jaka za dogmatiziranje papežev-ne nezmotljivosti. Kakor znano, ima nemščina v naših cerkvah veliko več veljave, kakor ji gre, zlasti v stolni cerkvi in znano je, da škof te razme-re vzdržuje v zvezi s vsem pritožbam in protestom. Zdaj vemo zakaj. Povedal je to Jeglič sam in se izkazal kot pravi brezdomovinec, ki v interesu klerikalizma na Nemškem mešatari celo z interesi svoje narodnosti v domovini. Svojega izdajškega govora je bil Jeglič tako vesel, da je za pel »den Responsorien-Segengesang«. To je moral biti krassen trenutek, ko je škof naprej pel, drugi pa za njim. Kdo je neki »čez jemal«?

— Ljubljanska prva gimnazija je postala za naše Nemce nekaj bojni klic. Po vsi sili ji hočejo imeti zase in cel koš neumnih neotesanosti so že odložili v tem pogledu v nemške graške liste. To počenjanje je naravnost otročje. Ljubljansko gimnazijo, katero po ogromni večini obiskujejo

močjo. Samo tisto je videl, kar je bilo blizu, vse drugo se je pogreznilo v temo. Njegove meglene oči so se zavestile jasno in ravna, odločna črta se je pojavila na njegovem mračnem čelu. Usta so se nategnila v hudoben nasmešek; oči so mu začele gledati navzkriž in njegova upognjena, vdana postava se je izravnila v odločno pozituro. Iznile so vse misli, samo srd, ki je butil z nepremagljivo silo vánj, je deloval ta trenutek.

Pograbil je bližnjo sekiro in urno, odločno udaril z njo po napeti vrvi. Bruno je že počasi lezlo navzdol, omagovala je globoko spodaj moč, ki ga je spravila v visočino.

Se enkrat je zamahnil Hilarij s sekiro, vrv je počila, nervozno je zabrnelo bruno v zraku in se bliskoma pogreznilo. Spodaj nekje je butilo, umirajoče je zastokal človeški glas in nastala je tišina.

Prebledela sta mladinska delavca in kakor na povelje skočila v Hilarija ter ga, povsem mirnega in ravnodušnega, podrli na tla.

Kapalo je že izpod zaternelega neba. Šumelo je nebrzdano razkačeno morje; njegovi orjaški valovi so se trmasto razbijali ob kamenem bregu. Široko je tulil, razsajal brezobzirno, bičal je ponosno morje, ki se je belo penilo ob pečinah.

Lačni in divji morski ptiči so predržno krožili nad valovi, zlatetavajoči se roparsko v parnik, ki se je izgubljal v viharju.

Slovenci, postaviti z nemško gimnazijo v Kočevju na eno in isto mesto, je zabito prve vrste. Sedaj so Gartnerjevo mesto razpisali, in vitez Kaltenegger, ki je glede te zadeve agent »Grazer Tagblatt« v deželni zboru, je službo res nekako zvito razpisal, tako, da so naši nemškutarčki sedaj unisono zakričali: glejte, sedaj je nemški značaj tega zavoda uradno priznan! Ali iz te moke ne bo kruha! Za učitelja naravoslovja na prvi gimnaziji je neobhodno potreba, da govori in piše oboje jezik! Tukaj ne bomo odnehali in naj vitez Kaltenegger naredi kar hoče! Sicer pa ravnatelj na prvi gimnaziji še sedaj ni imenovan in minister Beck se prej kakor slej ne meni veliko za slovenske državne poslane! Šolski pričetek se bliža, ravnatelj pa ni. Morda prevzame šolski sluga vodstvo zavoda, Kalteneggerjev blagoslov bi gotovo imel. Zares škandal!

— Štefetu ni mogoče, da bi vsaj enkrat resnico pisal. O večeršnjih porotni obravnavi piše, da je imel dr. Tavčar obtožena ex offio zagovarjati, da je pa, »kakor smo zanesljivo poizvedeli«, najel substituta, ker je moral nujno na lov. Samo, da se vidi, kako zanesljiva so poizvedovanja g. Štefeta, navajamo, da je dr. Tavčar moral si najeti namestnika, ker je imel na Vrhniki civilno razpravo, pri kateri ni smel izostati. Gola in nalašč izmišljena laž je torej, da je moral dr. Tavčar na lov in da je radi tega zanemarjal dolžnosti ex-offio zagovornika. Vse to pa »Slovenec« ne bo zadrževalo, da bi tudi v bodoče »zanesljivo« ne poročal o ljudeh, katerim bi rad kaj škodoval!

— Čudeži se množijo! Klerikalni listi pišejo sedaj na dolgo in široko o »čudežu«, ki se je baje zgodil na dekletu Mariji Finžgar na Brezjah. »Slovenec« je te dni priobčil dolgo poročilo o tem »čudežu« in sicer, da bi stvar bolj držala, z opisom ozdravljenja baje izpod peresa ozdravljenske same. Raznim tercialkam in terci-jalom, ki so pristopni najbrezmiselnjšemu praznovrststvu, bo ta »Slovenec« popis brezškega »čudeža« prava dušna paša, vest o čudovitem dogodku bo šla od ust do ust in ne razsodne, zapeljane ljudske množice bodo trumoma hitele na Brezje. In prav to se hoče doseči in ničesar drugega! Ako bi bilo duhovnim gospodom kaj ležeče na tem, da se neovržno dožene čista resnica o dogodku, bi najprvo poskrbeli, da bi dekle natančno preiskali zdravniki ter izrekli o »zdravljenju« svoje strokovnjaško mnenje. No, gospodom se to ne zdi potrebno, saj je namen dosežen tudi tako, ako se o takozvanem »čudežu« širijo najneuverljivejši stvari. Glavno je, da ljudstvo, nerazsodno kakor je, drvi trumoma na božjo pot in se da radovoljno ožemati. Kupčija je pač kupčija in za dobro kupčijo tudi sredstva niso vselej najčistejša; tudi umazana reklama se včasih priporoča, ako se hoče napraviti prav dobro kupčijo. To vedo dobro naši prečasti gospodje, ki so izvrstni špekulantje, zato kriče v reklamo za svoje blago na vse grlo: Ljudje božji, čudež se je zgodil, čudeži! Ker pa osamljen »čudež« trajno nima dovolj privlačne sile in ne more trajno vetrnjaškega ljudstva privezati nase, je treba na umeten način vzdrževati nerazsodne mase na vrvi z neprestanimi vestmi o novih čudovitih dogodkih. Ni se še poleglo presenečenje nerazsodne množice o »čudežnem ozdravljenju« Marije Finžgar, že vedo favorški listi povedati o drugem takšnem slučaju, ki se je baje zgodil na Brezjah že meseca majnika in ki je ostal dosedaj po bogve kakšnem naključju prikrit strmeči slovenski javnosti. Čudeži so sedaj pri nas na dnevnem redu, zato se ni čuditi, ako bodo odslej rasli kakor gobe po toplem dežju. Kupčija je kupčija in za dobro kupčijo je treba izdatne reklame! Na Brezjah se gode »čudeži« dan za dnevom, ni zlod, da bi to ne privledlo zadnje verne slovenske dušice semkaj! Les affaires sont les affaires!

— Grozen čin v širotišnici Sv. Josipa v Trstu. Pred štirimi meseci je poveril težak Henrik Temporal radi boleznih žene svojo štiriletno hčerko v oskrbo Nizariškemu domu, oddelku Sazarišča Sv. Josipa, ki je upravljano od nuna in stoji pod nadzorstvom škofa. Ker je deklica vidno opesala in je postajala od dne do dne bolj otožna neprimerno svoji starosti, je naprosil oče svojo sestro, naj vzame deklico iz širotišča in jo sprejme v svojo oskrbo. Komaj je bila deklica doma, šla je na stranišče, pritožuje se, da čuti neznozne bolečine na spodnjem delu telesa. Teta jo je preiskala in zapazila na splovilnih polno strjene gnjile snovi, koje je takoj odstranila. Ker pa si niti predstaviti ni mogla, da bi bila štiriletna deklica, ki je ravno izšla iz nunskega zavoda, spolno bolna, je šla šele po nekoliko dneh, zadnji petek, k zdravniku, ko je videla, da se je pus še vedno tvoril. Zdravnik je ves ganjen in ogorčen konstatiral,

da je bila deklica posiljena in okužena z plenoragijo. Deklica je na vprašanje, kdo da se je nje dotaknil, odgovorila: »Črni mož«. Zdravnik je naznanil grozni čin o blasti. Po Milanu, Varese itd. mora torej žalibog tudi Trst poskusiti vzornost klerikalnih vzgojevališč. Dogodek je tako strašen, da treba tu oblasti energično nastopiti in stvar temeljito preiskati. Občinstvo se prestrašeno vprašuje, ali ni pri nas nadzorovalnih organov, ki bi bili vstanu preprečiti, da se vzgojevališča spremenijo v — luparnarje.

Umrli je danes ponoči g. Fran Bergant, oče občinskega svetnika Fr. Berganta v Ljubljani in učitelja na Turjaku g. J. Berganta. Pogreb bo jutri ob štirih popoldne. Blag mu spomin. — V deželni bolnici je umrl sodni pristav v Cerklji gosp. Jerala.

Občinske volitve v Kranju. V sredo sta volila I. in II. razred. Za odbornike so bili izvoljeni — v II. razredu: Fr. Krenner, M. Matjašič, Ant. Peterlin, Konrad Pučnik in Ferdo Polak, za njih namestnike Joško Majdič, Fr. Crobat in Fr. Šavnik, v I. razredu: dr. E. Šavnik, Ant. Korošec, K. Šavnik, dr. V. Štempihar, dr. Jos. Kušar in Ant. Zupan, za njih namestnike pa dr. Vl. Herle, Val. Novak in V. Rus.

Planincev! Otvoritev Frischaufove koč na Okrešlju se ne vrši dne 4. septembra letos, kakor se je prvotno nameravalo, ampak se je moralo preložiti. Ni bilo možno koč dodelati, ker ni dobili dovolj delavcev. Pač pa se vrši izlet v Savinske planine in tudi na Okrešelj. Kdor se udeleži katerega izletov, naj se javi na sejmščini pri katerem odborniku in pozve vse natančneje. Kdor želi brošuro o Frischaufovem delovanju in časopis »Planinski Škrat«, naj za oboje pošlje Savinski podružnici »Slovenskega planinskega društva« eno krono in se dotičnikom pošlje obe tiskani pošti doposlani.

Planinski sejm. Opozarjamo še enkrat naše čitatelje na veliko ljudsko slavnost »Planinski sejm« v nedeljo, dne 1. septembra letos pri Sv. Frančišku Ksaveriju blizu Gornjega grada. Veselica bude na obširni planoti, na lepem travniku. Vse preprosto, veselo, neprislusno, torej ne zamudi redke prilike — hajd k Sv. Frančišku na »Planinski sejm«. Za razne zabave je preskrbljeno, istotako za pristno vinsko kapljico, mrzlo izborno pivo, razna jedila. Dame raznih krajev se pripravljajo, da bodo v posebnih paviljonih prodajale cvetlice, vino v buteljkah, spominke predmete itd. Prodajala se bode knjižica o delovanju prof. Frischaufa v naših planinah. Ob priliki »Planinskega sejma« izide poseben dnevnik »Planinski Škrat« poln najraznovrstnejšega gradiva, šaljive pa tudi resne vsebine. Planinci! Pridite na sejm, kupujte raznoterosti ter ako »Planinski sejm« dobro uspe, ostane nekaj svetlih kron za zgradbo Frischaufove koč na Okrešlju. Ne zamudi sejma, ne izpusti ga!

Prosveta na Jesenicah. Piše se nam: Akad. fer. društvo »Prosveta« je svojo knjižnico na Jesenicah opremilo z novimi knjigami. Da bo dosegla knjižnica svoj namen, mora uspevati. Na občinstvu je zdaj ležeče, da pridno sega po knjigah, sicer so mrtev kapital, ki nikomur nič ne koristijo. Bister razum je dandanes tisto orožje, s katerim se borimo za obstanek, za biti ali ne biti, kdor več zna in bolje zna, ter ve to tudi v svoj prid uporabiti, ta je zmagalet. Namestu da bi ob nedeljah v brezdelju dolgočasili po sencah, vzemimo dobro knjigo v roke in kdor začne enkrat brati, dobi veselje do berila in vedno bolj hrepeni po knjigi, postane — misleč človek. Misleč človek je najhujši sovražnik, kar jih more imeti — princ tme. Tak človek se ne pusti od vsakega političnega agitatorja nahajskati. Misleč in izobražen človek si pa zna tudi na gospodarskem polju pomagati. Prosveta mora med ljudstvo. Le kot izobražen, zaveden in kulturni narod, si bomo priborili zlato svobodo, le kot tak bomo znali prirodne zaklade izkoristiti v svoj prid in ne bo nam treba hlapčevati nemškim in laškim podjetnikom. Kulturni, svobodni in srečni rod, to je cilj »Prosvete« in to nam mora biti tudi naš cilj. Knjižnica je vsako nedeljo od 9. do 11. ure dopoldne odprta v sokolski dvorani, salon g. J. Ferjana.

Za ljudske knjižnice na Koroškem so nadalje darovali: G. Josip Kozina v Brenemu I. letnik »Slovenca«; g. Jos. Fugger, župnik v St. Janžu v Rožni dolini, 23 knjig; tov. iur. Rud. Janežič v Borovljah 6 knjig; g. Gracher, učitelj in Borovljah, 14 knjig; gosp. Jože Dolinšek, organist v Guštanju, 2 K; g. o. Egid Golob v Volspergu 8 knjig. Prisrčna hvala!

Prispevke naj se blagovoli pošiljati na naslov podpisanega. — Za slov. akad. fer. društvo »Gorotanc«: iur. Rafko Petrič, t. e. predsednik, na Lešah, p. Prevalje, Koroško.

Posušen umor v Pulju. Iz Pulja nam pišejo: V torek popoldne okoli 5. je šla rokavičarica Ana Trojan po svojih opravkih preko ulice Zaro. Nenadoma ji je stopil nasproti v mornarični kasini uslužbeni Frane Jeliczka ter dvakrat ustrelil nanjo z revolverjem. Ana Trojan se je zgrudila na tla, napadalec pa je razorožil neki mimo došli gospod, ki ga je nato izročil policiji. Ranjenko so prepeljali v bolnico, kjer so zdravniki konstatirali, da ni težko poškodovana. 68letni napadalec Jeliczka je bil v službi v restavraciji mornarične kazine in je precej premožen mož, ki je bil doslej vedno na dobrem glasu. Sodi se splošno, da je umobolen. Pri zaslišanju je izjavil, da je na Ano Trojan, ki je baje doma s Kranjskega ali Štajerskega, streljal zato, ker ga je svoječasno v neki pravdi, v kateri je bila zaslišana kot priča, oškodovala za 12.000 kron. Ker se nihče ne ve spominjati, da bi imel Jeliczka kako pravdo, je skoraj gotovo, da je vse to le plod bolne domišljije.

Zopet roparski napad na Trstu. V sredo ponoči ob eni je srečal na parniku »Elektra« uslužbeni Henrik Rossi na Kolodvorskem trgu dva moža, ki sta ga ustavila in zahtevala, naj jima da vžigalic, da si prižgeta smotke. Rossi jima ni zaupal in je šel mirno naprej. Komaj je napravil par korakov, je eden izmed lopovov potegnul nož in se zakadil vanj. Ranil je Rossija v levo nogo, na čelu in v levo roko. Istočasno je drugi napadalec hotel Rossiju vzeti zlato uro z verižico. Toda Rossi je napadalec s tako močjo udaril, da je kar odletel in si ni več upal blizu. Ko sta napadalec uvidela, da Rossiju ne moreta do živega, sta izginila. Policija jima še danes ni prišla na sled.

Brezvestni ljudje. Pretečeni teden je v Cerkljah pri Petrovcu umrla 7letna deklica za vratnice. Starši vzlic nevarnosti niso pustili mrtvega otroka prepeljati v mrtvašnico. Ležal je »na parah« v hiši, kjer je gostilna in srenjska pisarna, torej vedno mnogo ljudi. Vse polno otrok je hodilo kropit. Tudi mrljaka pojedina je bila v tej hiši. Da je kaj takega v današnjih naprednih časih mogoče! Ljudje pač delajo kar hočejo in se tudi za sanitetne predpise ne zmenijo, dobro vedo, da se jim itak nič ne zgodi. Če postane vratnica epidemična — kdo bo kriv?

Umrlaga slovenskega poljudnega pisatelja Andrejkovega Jožeta Podmilška edina še živeča sestra Mica, osebenkuje v Krašnji v sila bornih razmerah. Preko osemdesetletna žena ne uživa niti od rodne si občine kake podpore, ter si mora s skromnim svojim zaslužkom plačevati celo borni stan. Po leti znaša ta pičli zaslužek celih 40—50 h na dan! A po zimi, ko ni poljskega dela, je še trja! Naj bi prijatelji in častilci rajnega Jožeta s kako kronico spomnili se sestre mu starice, ki trpi pomankanje in ki more z 80 krizi na hrbtu s trdim delom na polju, z motiko in srmom s koso in cepcem služiti bore kruhek! Darovi naj se naslovijo na Mico Podmilšek, Andrejkova v Krašnji, pošta Lukovica. Naj bi moj klic ne bil vox clamantis in deserto! Harambaša.

Griza je začela razsajati v Borovnici. Dosedaj je zbolelo 11 otrok, štiri ženske in dva možka; umrli so dosedaj trije otroci.

Iz Ilirske Bistrice se nam poroča: Ker je g. Anton Tomšič radi boleznih od županstva prostovolno odstopil, izvoljen je bil za bistrškega žunana in sicer soglasno g. Miroslav Martinčič.

V St. Vidu pri Lukovici prirede dijaki v nedeljo dne 1. septembra na vrtu g. Josipa Rusa veselico. Na sporedu je godba, petje, šaljiva pošta, prosta zabava in ples. Sodeluje dijaški orkester »Struna« iz Idrije. Začetek točno ob 4. pop. Vstopnina 40 vin. za osebo.

Iz Kostanjevice se nam piše: Danes je dosedani tukajšnji okrožni zdravnik dr. Rudolf Weibl zapustil naše mesto in se preselil v svoj rojstni kraj Metliko. Dr. Weibl je bil ves čas svojega bivanja v Kostanjevici ne le zdravnik-strokovnjak, marveč tudi blag pomočnik in tolažnik vsem bednim, drag prijatelj vsakemu poštenemu občanu, vrl narodnjak ter v vsakem oziru koncilijanten družabnik. O splošni priljubljenosti je pričala njegova odhodnica v »Nar. čitalnici«, katere se je udeležilo nad 60 članov najuglednejših rodbin. Njemu in njegovi gospe soprogi želimo v trenutku slovesa najboljšo bodočnost.

Slovensko akademsko literarno društvo »Bodočnost« priredi dne 1. septembra na Ptujski gori ob 3. popoldne v prostorih gospe Jagodič veselico z raznovrstnim sporedom in poučnim predavanjem: Kaj nas uči knjiga. Ustanovi se namreč

na Ptujski gori javna ljudska knjižnica. Zato vabimo akademike in sploh vse rodoljube od blizu in daleč; naj prihitijo k veselici, da položijo mal daru na altar. Čisti dobiček je namenjen ljudskim knjižnicam.

Bralno društvo v Gorenjem Logatcu priredi v nedeljo, dne 1. septembra t. l. na Ferjančičevem vrtu v Gor. Logatcu vrtno veselico, ki utegne z ozirom na okusno sestavljen, obsežen spored privabiti obilo posetnikov iz Logatca in okolice. Poleg domačega državnega moškega in mešanega zbora nastopili bodo tudi različni letoviški gostje ter s svojimi umetnostmi razveseljevali občinstvo. Kot novost na sporedu je odlikovanje dam, ki bode izvestno napravilo obilo smeha in različna presenečenja. Pričetek ob pol 4. pop., vstopnina prostovoljna.

Prostovoljno gasilno društvo v Črnem vrhu ima na svojo veliko škodo za tajnika moža, ki ga na vsake kvatre enkrat »luna trka«. Nadelništvo in tudi večina odbora možje na svojem mestu, so poštrevovalni in radi bi povzdignili prepotrebno društvo na kar možno visoko stopinjo. Sklenili so prirediti veselico. Neumni tajnik sestavlil jim je vabilo, a tako, da je škandal. Kaj piše med drugim? »Za bikožajfanje in afneguncanje je obilo poskrbljeno«. Mož, ki je dovršil peti latinski razred, moral bi imeti pač več čuta do stojnosti. Taka lemenatarska pisava škoduje društvu na ugledu. Nam se zdi, da g. tajnik s prijateljem iz farovža društvo namenoma smeši. To ni prav. Če mu sedanjí odbor ne ugaja, pa naj odstopi, nihče se ne bode za njim jokalo. Vse, kar je prav!

Košansko pevsko društvo je razvilo svoj prapor v nedeljo ob velikanski udeležbi ljudstva. Prihitela so društva »Sokol« iz Postojne z zastavo, »Hajdrih« iz Proseka, pevsko društvo »Postojna«, bralno in pevsko društvo »Tabor« iz Lokve, Čitalnica iz Oreha z zastavo, Čitalnica iz Postojne, Čitalnica iz Ilirske Bistrice, pevsko društvo »Javornik« iz Matenjevasi z zastavo, zastopnik »Slavca« iz Ljubljane itd. ter množice odličnega občinstva iz St. Petra, Postojne, Trnovca, Bistrice, Oreha, Razdrtega, Hrenovic, Pivke in Trsta. Bil je ta dan pravi narodni praznik za Košano. Vsa društva so bila prisrčno sprejeta, pozdravljena po predsedniku Gradu ter spremljana, z vrlo domžalsko godbo na čelu, v vas. Razvije prapora je bilo kaj slovesno. Kumica gospa Ilica Gradova je razvila prapor ter ga med lepim govorom okrasila s trobojnim trakom. Pevsko društvo je zapelo Nedvedovo »Pevčevu molitev« z vso navdušenostjo. Slavnostni govor je govoril predsednik g. Janko Grad, opisujoč zgodovino ter delovanje mladega, a tako navdušenega društva, pomen zastave za društvo ter važnost društev sploh. Zreble v zastavo so zabili vsi odborniki, gospa kumica, vsi zastopniki društev, gosp. župan ter društveni ustanovniki. Ko je društvo zapelo Ipacčev »Slovensko pesem« ter so se zastave pobratile, se je vršil obhod po vasi ter odhod na veselilni prostor z godbo ter dičnimi Sokoli na čelu. Prekrasne zastave so vihrale v sprevodu. Veselica se je vršila kar najlepše. Posamezno so nastopila sledeča pevška društva: Vrlo pevsko društvo »Postojna«, dični »Tabor«, vrli »Javornik«, Čitalnica iz Oreha in domače društva: Skupno so pela društva: »Slovan« in »Nazaj v planinski raj« prekrasno. Po koncertu je zavladalo veselje na plesišču, v paviljonu, v sladličarni, kavarni itd. Srečolov je prinesel mnogo lepih dobitkov, sploh je našel vsakdo zabave po svoji volji. /astava je umetniško delo gospe Marice Czerny iz Ljubljane s pristno-slovenskimi okraski. Na beli strani je vezena lira 60 cm visoka, na rdeči strani pa je slika slovenskih bratov Cirila in Metoda. Na vrhu droga blišči se 30 cm visoka lira. Delo je res v vsakem oziru v čast in največje priporočilo umetnici. — Društvo sme biti ponosno na svoj prapor, a tudi na uspeh razviti. Zato pa čast in prisrčna zahvala vrlim društvom, ki so tako povzdignila ta praznik. Naj aodo prepričana, da so premnogo stori-la za dobro in prosep našega naroda. »Košana« pa jih bode kot svoje brate ohranila v nepozabnem spominu. »Do svidenja« vrli bratje — pri vas!! Da je zamoglo mlado društvo že v drugem letu svojega obstanka razviti tako krasko in dragoceno zastavo, zahvaliti se ima posebno sledečim dobrotnikom: Slavna »Notranjska posojilnica« 50, sl. pevsko društvo »Slavec« 10 K, gospa grofica Hohenwart 30 K, gosp. Ovetnič iz St. Petra 30 K, gosp. Dolenc, graščak iz Oreha, 10 K, gosp. deželni poslanec Ivan Božič 5 K, gosp. deželni poslanec Fr. Arko 5 K, gosp. Alojzij Kranjc iz St. Petra 20 K, gospa Severjeva iz St. Petra 5 K, gosp. Emil pl. Garzaroli iz Postojne 5 K, gospioca Milka Puppis iz Dol. Košane 10 K, gosp. Medica iz St.

Petra 5 K, gosp. Jos. Mankoč iz Št. Petra 10 K, gosp. Mihael Bratož iz Reke 20 K, gosp. Maks Šeber iz Postojne 5 K, gosp. Anton Ditrich iz Postojne 5 K, gosp. Matija Ambrožič, žel. čuv., 2 K, gosp. Fran Biščak, žel. čuv., 2 K, kalanski mladenič 20 K, neverška dekleta 5 K, dol. košanska dekleta 5 K itd. Prisrčna zahvala vsem! Na zdar!

V Trstu so ustanovili akcijsko društvo „Alba“ za izdelovanje avtomobilov. Te dni je izišel iz nove delavnice prvi luksuz-avtomobil, ki je vožnjo za poskušnjo izborno prestat.

Slovenski udeležniki shoda „Svobodne Misli“ v Pragi odpotujejo dne 5. septembra ob 7. uri zjutraj čez Jesenice, kjer se jim lahko pridružijo udeležniki iz Trsta. Eventualna ustna pojasnila se lahko dobe na Dunajski cesti št. 9 (pekarija). V Pragi se shajajo Slovenci za potrebne dogovore v kavarni „Louvre“, Ferdinandova tr. I. nadstropje. Kdor bi pravčasno ne dobil domov legitimacije, dobi isto v Pragi pri pripravljalnem odboru. Torej na veselo svidenje!

Španski sleparji za zakladi prijeti. Več let so dohajala iz Madrida na razne naslove pisma, v katerih se je adresate opozarjalo, da lahko proti mali vsoti rešijo na nekem špankem kolodvoru prtljago, ki je last nekega jetnika in v kateri se nahajajo ogromni zakladi. Dasi je moral vsak razsoden človek takoj spoznati, da so ta pisma sleparska, vendar se je mnogo neumnih kalinov vendarle vsedlo na te limanice. Tudi med Slovenci je bilo mnogo takih ljudi, ki se niso ozirali na svarila po časopisih in so se dali vpreči v nastavljen mreže španskih sleparjev, ki so jih na to oskubili za par desetakov. Dasi se je policija trudila priti na sled premetenim sleparjem, vendar se ji to leta in leta ni posrečilo. Šele pred kratkim se ji je s pomočjo nekega Nemca iz Strasburga posrečilo zajeti dva poglavarja sleparske družbe z imeni Gonzalez in Gabriela. Aretovanca sta imela v Madridu agenturo za sleparska pisma in sta za to svrhu imela nastavljen posebno korespondente za vse evropske jezike. Iz knjig je razvidno, da se jih je izmed 1000 adresatov, ki so dobili pismo o skrivnih zakladih, povprečno 9 vsedlo sleparjem na limanice. Med osleparjenimi se nahajajo tudi mnogo slovenskih in hrvaških imen. A vključ navidezno malega števila tistih lahkovernežev, ki so se dali speljati na led, je „agentura za zaklade“ vendarle uspevala, da je bilo veselje. Iz knjig je posneti, sleparji so namreč imeli lepo urejeno knjigovodstvo, da je ta „agentura“ nesla v enem letu 300.000 kron!

Strelna je udarila v četrti v Troštovo hišo v Pogorah pri Durski Bistrici. Hiša je popolnoma pogorela, moža je omotilo, ženo je pa najbrž od strahu zadel mrtvoud. V bližnji gori je strela ubila pastirja sredi črede. Skoraj vsaki dan se zbirajo hudourni oblaki — a dežja le ni. Suša in vročina je neznosna.

Pošto nabiralnica v Studencu v krškem okraju prevzame 1. septembra Marija Bruk v Studencu.

Prva vseučiliška docentinja na Avstrijskem. Naučno ministrstvo je odobrilo sklep filozofskega profsorskega kolegija na Dunaju, da se pripusti kot privatna docentinja na vseučilišče dr. phil. Eliza Richter. To je prva vseučiliška docentinja na Avstrijskem.

Hrvaški dnevnik v Trstu. Kakor smo že poročali, prične v Trstu izhajati hrvaški dnevnik „Balkan“. Kolikor smo obveščeni, izide prva številka tega lista 1. septembra. Izdajatelj in lastnik lista je državni poslanec Matko Mandić, odgovorno uredništvo pa je prevzel Ivan Benko. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Trstu, Via Cecilia št. 14. List se tiska v tiskarni „Edinosti“ in stane četrtletno za Trst 5 K, po pošti 6 K, posamne številke pa 6 vin.

Umor v pijanosti. V Bečeju pri Novem Sadu je odvetniški kandidat dr. Dušan Jojkič v pijanosti zaklal nekega mladeniča.

Dr. Pero Čingrija, župan mesta Dubrovnika, poslanec in predsednik hrvaške stranke prava v Dalmaciji, je obhajal 24. t. m. 70. rojstni dan.

Mirozov priredi z domačo godbo jutri, v soboto, zvečer ob polu 9. uri po naselbini olupševalno društvo v Rožni dolini. Po mirozovu sestanek v restavraciji g. Tomažiča.

Tatvina. Zidarju Ivanu Arčonu je bila včeraj dopoldne pri zgradbi Kokaljeve hiše v Pirskih ulicah iz telovnika ukradena srebrna ženska remontoir-ura s srebrno kratko veržico v štiri plemena, ki ima za obsek kompas, vredna 19 K. Tat je še neznan.

Sirov kolesar. Ko je včeraj zvečer na Dunajski cesti nek trgovski pomočnik nekega železostrojarja opozoril na prenapeto in neprevidno vožnjo, skoči železostrojar raz kolo in zaluzi kamen v opominjevalca, ka-

terege je zadel na čelu in ga lahko telesno poškodoval.

Svetilka se je prevrnila danes ponoči pri neki stranki v Rožni ulici, kjer je zgorel samo namizni prt, potem pa je stranka ogenj sama pogasila.

Karambol. Danes zjutraj je zadel pri mitnici na Dunajski cesti električni voz v vprežen voz posestnika Ivana Kmetice, na kojem je peljal v Ljubljano teleta, ga prevrnil in tako poškodoval, da ima Kmetič škodo okoli 100 K. Tudi električni voz je nekoliko poškodovan.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 28 Slovencev in 20 Hrvatov.

Izgubljene in najdene reči. Neki trg. vavene je izgubil nekaj čez 11 K denarja. — Neka dama je izgubila rumen, svilnat solnčnik. — Zasebnica gospa Marija Lintnerjeva je izgubila riavo denarnico, v kateri je imela okoli 1 K denarja in več znamk po 10 v.

Društvena godba ljubljanske priredi jutri v hotelu „Južni kolodvor“, (A. Seidel), Kolodvorske ulice, koncert. Začetek ob polu osmih zvečer. Vstop prost.

Jugoslovanske vesti. Sedemdesetletnica velikega hrvaškega rodoljuba. V soboto je slavil znani dalmatinski politik in vzorni hrvaški rodoljub dr. Pero Čingrija svojo sedemdesetletnico. Čingrija se je pol stoletja z navdušenjem in z redko vstrajnostjo boril za pravice hrvaškega naroda v Dalmaciji in ponajveč njegovemu neumornemu delu je pripisovati, da je dandanes Dalmacija najbolj probujena hrvaška pokrajina. Čingrija je bil med prvimi hrvaškimi politik, ki je jel zagovarjati slogo Hrvatov in Srbov. Njegove besede dolgo niso našle odziva, no, ob večeru svojega življenja se Čingrija lahko teši, da so njegovi nazori le prodrli in da je sloga Hrvatov in Srbov, ki se je pred desetletji še zdela zgolj utopija, vendarle postala kri in meso. Pod predstvom starine dr. Čingrije so se 1. 1905. sestali hrvaški poslanci iz Dalmacije in Hrvaške ter sklenili znano reško resolucijo, ki je sedaj sicer pokopana, a je bila povzročiteljica, da se je Hrvaška otresla težkega madžarskega jarma. Dr. Čingrija je navdušen Slovan in svobodomislec iz prepričanja. Ko je „Hrv. napredna stranka“ pri saborskih volitvah zmagala v Valpovu s svojim kandidatom, je Čingrija poslal vodstvu tole brzojavko: »Pri vaši volitvi je zmagal zdrav razum in večna pravica, noviči dokazujejo, da vera, izkoriščena kot sredstvo politične borbe, ubija sama sebe.« Takšnemu rodoljubu naše spoštovanje in iskrene čestitke!

— Srbski cerkveni kongres v Karlovcih se skliče meseca oktobra. Na tem kongresu bodo volili novega patriarha.

— Glavni odbor »Hrvaške stranke prava« ima 5. septembra v Zagrebu svojo sejo. Pri tej seji se ima voliti predsedstvo in sklopiti o strankini organizaciji in o lastni tiskarni.

— Samostojna evangelijska cerkev na Hrvaškem. V Novi Pazovi so zastopniki evangelijske cerkve na Hrvaškem sklenili, da se odcepijo od Ogrske in ustanove samostojno evangelijsko cerkev na Hrvaškem. Tej cerkvi se pridružijo tudi protestanti na Srbskem.

— Bolgarska vlada in učiteljstvo. Na skupščini »Bolgarske učiteljske zveze« se je ostro kritikovala vlada. Vlada je na to odgovorila z razpustom »Zveze«, poleg tega pa je odpravila iz službe nad 1000 učiteljev in učiteljic. »Zveza« ima okoli 80.000 levov premoženja. Ker se je bilo bati, da bi vlada ta denar zaplenila, so odborniki to vsoto pod privatnimi imeni naložili v denarne zavode.

— Jubilejne slavnosti na Bolgarskem ob 20letnici vladanja kneza Ferdinanda so se včeraj pričele. Udeležuje se jih zgolj oficijalna Bolgarska, narod stoji mrzlo na strani.

— Kdo je največji Hrvat. List »Novosti« se je s tem vprašanjem obrnil na javnost. Dosedaj je dobil Strossmayer 21 glasov, dr. Frank 4, dr. Starčević 2, ban Jelačić 2, dr. Ljudevit Gaj 2 in ban Rakodczay 1 glas.

— Kongres bolgarskih profesorjev je bil včeraj 28. t. m. otvorjen v Sofiji.

— Bolgarski esperantisti so imeli 19. t. m. kongres v Sofiji. Sklenili so pozvati bolgarske trgovce in obrtnike, naj se marljivo prične učiti mednarodnega jezika esperanta, ki ima veliko prihodnost.

Drobne novice. Vlada v službi škofov. »Venkov« poroča, da so namestništva na Češkem, Moravskem in v Slezijski naročila zaupno političnim oblastim, naj strogo opazujejo duhovnike, ki so pristaši novega reformnega gibanja in sploh nezado-

voljni elementi ter naj vestno poročajo deželnim vladam, kaj so opazili.

— Zaradi osepnice na Dunaju je sanitetni odbor sklenil, nastaviti še 15 zdravnikov, ki bodo cepili koze.

— Veliko poneverjenje. Ravnatelj arnheimške banke v Bruselju iščejo s tiralnico tudi po Avstriji. Poneveril je nad 3 milijone.

— Trgovci z avtomobili H. Kraus, ki sta ga napadla Hertza in Brosch, je zapustil ozdravljen bolnišnico.

— Nove dopisnice dole na Nemškem, in sicer se bo smelo na njih pisati tudi na sprednji levi strani.

— Zgoraj je v Budapešti velika tovarna za barve, ki so jo šele lani zgradili za 200.000 K.

— Pretepajoča se predsednika. Bivši predsednik Illinois železnice v Ameriki Fish, in sedanji predsednik Harahan, oba milijonarja, sta se pri seji ravnateljstva krvavo pretepala.

— Roparji v Srbiji. V okrožju Požarevac je že dalje časa vznemirjala javnost predrzna roparska četa. Včeraj so zgrabili orožniki roparje blizu vasi Kumane. Nastal je boj. Poglavar roparjev Perić in še eden ropar sta bila ubita, štiri so orožniki zvezali; izmed orožnikov sta bila dva ranjena.

— Ženska docentinja na dunajskem vseučilišču. Naučno ministrstvo je potrdilo sklep profsorskega kolegija dunajske filozofske fakultete, da se pripusti gospodična dr. Eliza Richter za privatno docentnjo romanske filologije na dunajskem vseučilišču.

— Obravnava protima-lorusskim dijakom se vrši 2. do 5. septembra pri deželnem sodišču na Dunaju.

— Umrla je ruska pisateljica M. A. Markovičeva, ki je pisala skoraj 50 let pod imenom Marko Vovčok za osvoboditev ruskega kmeta.

Brivce kot zdravnik. Pred leti so tudi pri nas časopisi pisali o dr. Strojnu, avstrijskem vojaškem zdravniku, ki je nastopil v vsaki vojni novejši dobe ter slovel za zelo spretnega zdravnika. Tako je znano njegovo delovanje posebno v Casablanci, pa tudi v Pretoriji, Mukdeni itd. Sedaj so razkrili v Budapešti tega »slovesnega« zdravnika kot bivšega — brivca. Svoj brivski posel je opravljal pred dobrim desetletjem v Spljetu. Rezal je kurja očesa, izdiral zobe, pušal kri ter se končno sam smatral za velikega umetnika zdravilstva. Po pregovoru »nemo propheta in patria« je odšel v Afriko, kjer je nastopil kot dr. Strojnan ter postal čez par let sanitetni načelnik v Tangerju. Pozneje je šel v Casablancu ter postal vojaški zdravnik. Za časa burske vojne je »deloval« v Pretoriji. Ko je prišel nadvojvoda Fran Ferdinand na svojem potovanju v Pretorijo, predstavili so mu dr. Strojna kot avstrijskega podanika. Nadvojvoda je vzel navideznega doktorja za več tednov s seboj na potovanje ter se dal opetovano po njem zdraviti. Pri odpustu mu je dal nadvojvoda laskavo pismeno priznanje. Pozneje je prišel v Budapešto ter se z nadvojvodovim priznanjem upeljal v zdravniške kroge. Sprejeli so ga v svoje društvo in kmalu je postal »afrikanški kolega« glavna oseba društvenega življenja. Posebno intimno prijateljstvo je sklenil z dvema kolegom, ki sta bila vseučilišna profesorja. Eden teh se je dal celo od afrikanškega kolega zdraviti. Končno pa so ga le razkrinkali. Pri nekem dečku, ki ga je »dr.« Strojnan zdravil, so na kliniki dognali, da je bilo zdravljenje popolnoma napačno. Pri zaslišanju pri sodišču je »zdravnik« priznal, da je le — brivec.

Zločinec podedoval milijon. V Italiji se je pripetil nedavno redki slučaj, da je zločinec, ki je pod policijskim nadzorstvom, podedoval milijone. Dne 2. aprila je umrla v Gravdonni ob Komskem jezeru vdova milanskega slikarja Bennachija. Zapustila je v gotovini poldrugi milijon, a vrhutega prekrasno vilo, polno raznih dragocenih slik, kipov in starin. In vse to dobi nečak pokojne vdove, Gerolamo Pasquali, ki je zaradi štiridesetih raznih zločinov in prestopkov, pa tudi zaradi velikih tatvin prisilno interniran na otoku Lampeduzi pri Siciliji. Dobil je seveda takoj svobodo, se odpeljal, da je prevzel dedščino ter takoj poslal 6000 lir svojim bivšim tovarišem v domovini, naj pijo na njegovo zdravje.

Pozabljen vlak. Ne samo profesorji, temuč tudi strojevodje so pozabljivi ljudje. V Parizu je stal nedavno vlak pripravljen na odhod v Lorient. Razen dveh vozov niso bili ostali vozovi še pripeti, tudi poštni voz ne ter so jih ravnokar hoteli prikleniti. Tedaj pa je strojevodja zasiljal žvižg. V mnenju, da je bil to

signal za odhod, je takoj odprl ventila ter odpihal s lokomotivo in dvema vozovoma. Zastoj so žvižgali, klicali in mahali s zastavami. Pol ure pozneje se je vlak ustavil na prvi postaji, kamor so brzojavili postajenačelniku nesrečo. Postajenačelnik je vprašal strojevodjo, kje ima vlak, ta je mislil, da se hoče uradnik norčevati, a ko je izstopil, strepetal je strahu, ker je videl, da je res skoraj ves vlak pozabil.

Statistika ruskih političnih kazencev. »Ruska Zemlja« je prinesla statistiko o političnih kazencih v Rusiji. Po teh virih je 67%, vseh kazencev mladeničev med 16. in 20. letom, 5%, v starosti 25—30 let, 2%, v starosti od 30—35 let in le 1%, pod 16 in nad 35 let starih. Potemtakem je večina političnih zločincev okoli 20 let starih, to so dijaki in ljudje brez poklica, dočim nad 30 let stari zločinci pripadajo večinoma delavskemu stanu.

Predrzen rop. V Los Angelesu (Amerika) se je pojavil nedavno policiji dobro znani ropar Black Jack. Vstopil je v voz ulične železnice ter vpricho mnogih potnikov oropal kondukterja za 3000 dol. in žepno uro. Obenem ga je prosil, naj pove policijskemu nadzorniku, da se je pojavil slavni Black Jack, ki bo izvršil še več drznih ropov. Potem je moral konduktur ustaviti voz na najmanj obljudenem kraju, nakar je ropar odšel. Bil je dobro maskiran in oborožen.

Linčan radi ukradenih golobov. Neverjetno, kaj je mogoče v Berlinu, stolnici »najbolj izobražene naroda«. Lastniki neke kolibe so prijeli tatu golobov, kočijaža Otona Gutschkeja ter ga grozovito razmesarili. Dva sta ga trdo držala, tretji pa mu je vsevprek razrezal obraz. Lica nesrečnega so bila skoro popolnoma razrezana, istotako nos. Vsega v krvi so ti kulturonosi vlekli žrtev svoje gorilske podivjanosti k nekemu zdravniku v bližini.

Zgodovinski svetilnik. Te dni so na zapadnem koncu Jelačičevega trga odstranili star svetilnik, ki ima zgodovinsko važnost, zakaj na ta svetilnik so dunajski revolucionarji leta 1848. obesili grofa Latourja. Pred dobrimi 40 leti je zagrebška mestna občina kupila od dunajske občine med drugimi ta zgodovinsko pomembni svetilnik.

Tudi pomoč. Na vežbališču artilerijskega polka je služil svoječasto tudi zelo debel nadporočnik, kateri brez pomagaca nikoli ni mogel na konja. Ko je pa moral pri večji vaji, pri kateri je poveljeval polkovnik, le sam zajahati, trudil se je dolgo časa, a zaman. Ko polkovnik to vidi, mu reče: »Ali vam smem pomagati, gospod nadporočnik?« Nato ta odgovori: »Prosim, ako ste tako ljubezni, gospod polkovnik.«

Sodna obravnava po telefonu. Sodnik W. P. Carroll v Chayennu (Amerika) je dokončal sodno obravnavo po telefonu, obsodil obtoženca in si tako prihranil petdeset milj dolgo pot preko gorovja. Albert Bristol in Miles Fitzgerald z Bear Creek Ranche sta se pretepala, nakar je Bristol telefonično pozval sodnika in ga prosil, naj mu da zaporno povelje proti Fitzgeraldu. Sodnik je v to takoj dovolil in telefoniiral Fitzgeraldu, naj pride k obravnavi. Fitzgerald je odgovoril sodniku, da je preveč zaposlen in ga je naprosil, naj ga kar telefonično zasliši. Nato so vse potrebno pripravili, dovedli odvetnike k telefonu in tako se je vršila obravnava. Sodnik je obsodil Fitzgeralda v plačilo denarne kazni v znesku 15 dol. Fitzgerald mu je takoj poslal denarno nakaznico za imenovano vsoto.

Pomadzarjeni židje. Znano je, da si židje na Ogrskem radi prekrstijo imena v madžarska, da bi tako zbrisali vsaj glavni znak svojega potomstva. Med vožnjo na vlaku so se seznanili štirje židovski agentje ter se predstavljali: Kemenyi, Kedvesi, Koranyi ... »Jaz se tudi imenujem Kohn,« je pristavil veselo četrti.

Samomor radi suše. Edw. A. Dogde v Middletownu, ki se preživlja z ribištvom, se je tekom zadnjih tednov vedno bolj bal, da bo radi dolgotrajne suše lov na ribe končno nemogoč, kajti vse vode so postajale v novejšem času vsak dan manjše. Dosedaj je potrpeljivo čakal dežja. Ker pa vključ vsemu čakanju le ni hotelo deževati, postalo mu je dolgočasno in se je ustrelil s puško.

Živali kot vremenski poroki. Iz opazovanja živali se sme zanesljivo pričakovati kmalu dež, ako lastavice nizko letajo, krti naglo kopljejo blizu površja, da nastajajo sveže krtine, ako vrane in žolne kriče, ako se osel stresa in valja po tleh, ako se kokoši kopljejo v prahu, ako se race posebno živahne in žlobudrave, ako pavi kriče in okoli letajo, ako krastače lazijo čez pota, kobolice molče, podgane beže iz vode na suho, a muhe in komarji kažejo posebno vailjivost. Kadar se bliža nevihta se zbirajo kavke kriče pri svojih gnez-

diših, gosi hite kriče k vodi ter mahajo krepko s peruti, sajci si poiščejo varen, sub kraj. Belouške lezejo v vrtove in na gnojišča, govedo na paši sope težje, postaja nemirno ter grebe zemljo z rogovi in nogami. Ako zvečer lezejo raki na suho, je znamenje, da pride ponoči nevihta. Stalno lepo vreme pomeni, ako pozno zvečer letajo hrošči, ako plešejo komarji, ako grlice glasno gruljo, ako se belouške in slepci mirno solnčijo, ako pajki sede mirno sredi svojih mrež ter imajo k sebi potegnjene noge. Ako sede pajki zunaj mrež ali vise na nitki, pride kmalu nevihta. Posebno zanesljiv vremenski prerok je pijavka. Pri lepem vremenu in mirnem zraku leži zvita na tleh, pred dežjem pride na površje, pred nevihto pa se nemirno in naglo giblje.

Izpit za poroko. Amerikankam grozi strašna usoda. Položiti bodo morale strog izpit, da pokažejo, ali so res kos materinskemu poklicu, preden bodo smele stopiti v zakon. In sicer zahteva to ugleden učenjak in uradnik, dr. Irion, načelnik zdravstvenega urada. Dr. Irion dokazuje, da 90 do 100 vseh hudodelstev na svetu zakrivijo žene le zato, ker tako slabo kuhajo. Med 100 ženami ne zna niti ena prav pitati otroka in 75% vseh otrok, ki umrjejo izpod petih let, padejo kot žrtve slabe hranitve in gojitve.

Muzej za revolucijo. V Rigi nameravajo ustanoviti muzej, v katerem bi hranili vse predmete, ki spominjajo na revolucijo zadnjih dveh let. Pred vsem se nabere vse reči, ki spominjajo na kratak čas obstoja republike revolucionarnih Lehov. Najzanimivejši predmeti bodo brezdomno zapiski leško-socijalnodemokratske delavske stranke za 1904 in 1906. Razen tega se v muzeju shranijo vse smrtno obsodbe, bodala, kosi bomb, sploh vsa revolucionarna bojna orožja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gradec, 30. avgusta. Sodni tajnik dr. Ant. Kumović, je razpravljal z nekim obtoženecem, ki je več samo srbo-hrvaščine, v hrvaškem jeziku, ne da bi pritegnil k obravnavi tolmača. Dasi je napravil na to z obtoženecem zapisnik v nemškem jeziku, vendar so nemški listi silno razburjeni radi njegovega postopanja in kriče, da že sodišču v Gradcu grozi nevarnost, da se — poslovani.

Isi, 30. avgusta. Cesar je danes sprejel v polurni avdienci naučnega ministra dr. Marcheta. Jutri pride semkaj minister notranjih del Bienenrth.

Zader, 30. avgusta. Dalmatinski namestnik Nardelli je šel na Dunaj po instrukcije glede uvedbe hrvaškega jezika v vse dalmatinske urade kot notranji uradni jezik. Napram nekemu hrv. poslancu se je Nardelli izrazil, da vlada ni nasprotna hrvaškim stremljenjem in da bo storila vse, da ugodí vsem željam hrvaških poslancev glede uradnega jezika.

Budimpešta, 30. avgusta. Srbski cerkveni kongres je sklican na dan 1. oktobra. Za patriarha bo najbrže izvoljen arhimandrit Zemjanović.

Varšava, 30. avgusta. Katoliški nadškof v Vilni Roop bo najbrže odstavljen, ker je obtožen, da v vsemi silami podpira vsepoljsko propagando.

Sofija, 30. avgusta. Slavnosti okritja spomenika carju-osvoboditelju se vdeleži kot carjev zastopnik veliki knez Vladimir.

Riva, 30. avgusta. Velika tovarna Crobaso ob Lago Maggiore je zgorela. Škode je 19 in pol milijona lir.

San Francisko, 30. avgusta. Tu se je pojavila bubonska kuga. Več oseb je že umrlo na tej bolezni. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se bolezen ne razširi.

Otava (Amerika), 30. avgusta. Veliki most preko reke St. Lawrence se je podrl. 50 oseb je bilo ubitih, ali pa so utonili.

Usem, ki se čutilo bedne in onemogle

ki so nervozni in brez energije daje Sanaugen nove življenjske moči in poguma. Sijajno ga je ocenilo več nego 5000 profesorjev in zdravnikov. Naproday po lekarnah in drogerijah. Brošure razpošiljata gratis in franko Bauer & Cie., Berlin SW 48 in generalno zastopstvo C. Brady, Dunaj, I. 1895-6

